

Ilmiy amaliy jurnal

№ 7 (9)
2026

YANGI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

7

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Umarov A.T. Mintaqalarni barqaror rivojlantirish strategiyasini shakllantirishning konseptual asoslari..... **7**

Хошимов П.З., Эгамназарова Г.Ш. Ўзбекистонда атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг иқтисодий ва ҳуқуқий асослари..... **13**

Raxmatova F.Y. To‘qimachilik sanoatida yashil investitsiyalar va resurs samaradorligini oshirish yo‘nalishlari..... **19**

Ergasheva A.F. Milliy hunarmandchilik brendlarini ilgari surishda raqamli marketing vositalaridan foydalanish..... **22**

Rahimova N.A. Inson resurslarini boshqarishda Big Data va HR analitikaning samarodorlikka ta’siri..... **25**

Эгамназарова Г.Ш. Аҳоли ўсишининг CO_2 эмиссияси, ресурслар истеъмоли ва уларнинг иқтисодий барқарорликка таъсири..... **28**

Хасанов У.Ю. Кибержиноят рискларини бошқариш амалиётининг концептуал асосларининг ривожланиши..... **33**

Алимухамедов Ш.Р. Божхона тўловларини ундиришда божхона қийматини аниқлашнинг ўрни..... **38**

Сапаров И.Х. Маҳаллий бюджетлар харажатлари ижросининг самарадорлигини ошириш масалалари (Тошкент вилояти мисолида)..... **43**

Shaydulov Sh.Sh. Surxondaryo viloyatida elektron tijorat rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillar tahlili **57**

Abdulxakimov Z.T. Dunyo zargarlik sanoatini rivojlanishining bugunki kundagi xolati..... **60**

Ibragimova G.S. Ta’lim sifatini oshirishda boshqaruv tizimining iqtisodiy samaradorligini rivojlantirish..... **65**

Davronova N., Abdulxakimov Z.T. Kaydzen konsepsiyasining nazariy va uslubiy asoslari..... **69**

Isaqov A.T. Fermer xo‘jaliklarida agroresurslardan foydalanish samaradorligini oshirish istiqbollarini prognozlash..... **73**

Berdimurodov U.S. Agrosanoat majmuasida klaster tizimini tashkil etish va rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari..... **76**

Хусанбоева Т.М. Цели и задачи преподавания экономических дисциплин в системе высшего образования..... **82**

Alimov N.H. Global adolat kodeksi va global adolat reytingini (indeksini) joriy qilish yo‘llari..... **86**

Umurzaqova I.S. “Investitsiyalar taqsimoti va samaradorlik paradoksi: O‘zbekiston tarmoqlari misolida stoxastik chegara (SFA) va kvadrant tahlili”..... **92**

Safarova Y.A. Iqtisodiy o‘sishning infratuzilmaviy omillarining ta’sir mexanizmlarini baholash.... **101**

Eshqulova N.N. Mamlakat makroiqtisodiy barqarorligini ta’minlashda eksport va importning geografik diversifikatsiyasining ahamiyati..... **108**

Nabiyev A.K. O‘zbekistonda raqobatchilik muhitini shakllantirish va monopoliyaga qarshi qonunchilik..... **115**

Ketmanov A.M. Kichik biznesni moliyaviy resurslarni shakllantirish yo‘nalishlari..... **121**

Мурадов Б.А. Жаҳон мамлакатларида темир йўл транспортини инновацион ривожлантириш тажрибаси..... **125**

Jo‘rayeva M.Z. O‘zbekiston mintaqalarida yashil investitsiyalar va barqaror rivojlanish o‘rtasidagi bog‘liqlik tahlili..... **131**

Qodirov H.M. Adir hududi ekotizimlarini boshqarishda intensiv sug‘orish tizimini joriy etish..... **136**

Jo‘rayeva M.A. Kichik biznes subyektlariga jalb etilgan investitsiyalarni raqobatbardoshlik transmissiya mexanizmi va uni baholash uslubiyoti (Andijon viloyati misolida)..... **143**
Muhsinova F.A. Raqamli texnologiyalarning inson resurslarini boshqarishdagi o‘rni va innovatsion yondashuvning nazariy jihatlari..... **151**
Kamoldinova N.A. Kichik biznesda ayollar bandligining ahamiyati..... **157**
Xamrayeva S.I. Raqamli iqtisodiyot sharoitida xalqaro savdoning transformatsiyasi va iqtisodiy rivojlanishga ta’siri..... **161**
Dadaboyeva M.M. Andijon viloyatida kichik biznes eksportining hozirgi holati va rivojlanish tendensiyalari..... **166**
Xakkulov A.U. Tijorat banklarida foiz risklarini baholashning nazariy va metodologik asoslari..... **171**
Allasheva N.A. Zamonaviy globallashuv sharoitida moliyaviy risklar va ularni boshqarish strategiyalari..... **179**
Atoyev N.R. Yangi industrial mamalakatlar: Chili va Singapur modeli tahlili va ularni O‘zbekistonda qo‘llash imkoniyatlari..... **182**
Yangiboev R.B. O‘zbekiston bank tizimi likvidliligiga ta’sir etuvchi omillarining empirik tahlili.... **190**
Nazarov J.R. Yashil iqtisodiyot: O‘zbekistonning barqaror kelajagiga yo‘l..... **198**
Qo‘zieva N.N. Tijorat banklarida mijozlar bazasini shakllantirishning nazariy asoslari..... **202**
Wang Jiahao Исследование по вопросам совместного развития индустрии электронной коммерции между Пекином и Ташкентом в рамках «Цифрового Шелкового пути»..... **207**
Qurbanov U.E. O‘zbekiston Respublikasi hududlari kesimida aholi daromadlarining iqtisodiy tahlili..... **216**
Abduvaxidova N.A. O‘zbekistonda barqaror turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar..... **221**
Murodov O.U. Sanoat korxonalarida resurslardan samarali foydalanish jarayoniga ta’sir etuvchi omillar..... **225**
Xasanov S.Q. “To‘qimachilik sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari..... **229**
Kabilov O.X. Paxta va g‘alla urug‘liklarini tayyorlovchi korxonalar faoliyatiga ta’sir etuvchi omillar **234**
Pirmanov O.B. Oliy ta’lim tizimi raqamli ekotizimini shakllantirishdagi tizimli muammolar va boshqaruvdagi uzilishlar tahlili..... **238**

2. Murodxo‘jayeva F.M. Iqtisodiyotning transformatsiyalashuvi davrida ayollar tadbirkorligini barqaror rivojlantirish masalalari. (2024). Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting, *4*(04), 253-257.;
3. Kamoldinova N.A. (2025). Alternative Scenarios for The Development of The Economic Mechanism of Women’s Entrepreneurship. // *Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance. -№6*(4), -P. 1292-1298. https://doi.org/10.51699/cajitmf.v6i4.992

UDK: 339.5

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XALQARO SAVDONING TRANSFORMATSIYASI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA’SIRI

ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ

TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL TRADE IN THE DIGITAL ECONOMY AND IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT

Xamrayeva Sevinch Ikromjonovna
O‘zbekiston Milliy Universiteti Iqtisodiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida xalqaro savdo jarayonlarining transformatsiyasi va uning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda elektron tijorat, raqamli platformalar, sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), blokcheyn va raqamli logistika texnologiyalarining xalqaro savdo tizimidagi o‘rni o‘rganilgan. Shuningdek, rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarning raqamli transformatsiya tajribalari qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamlashtirish tashqi savdo samaradorligini oshirish, logistika xarajatlarini kamaytirish, eksport salohiyatini kengaytirish hamda global qiymat zanjirlariga integratsiyalashuvni jadallashtirishning muhim omiliga aylangan.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, xalqaro savdo, elektron tijorat, sun’iy intellekt, Big Data, blokcheyn, eksport, logistika, innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish.

В статье анализируется трансформация международной торговли в условиях цифровой экономики и её влияние на экономическое развитие. Исследуются роль электронной коммерции, цифровых платформ, искусственного интеллекта, больших данных (Big Data), технологии блокчейн и цифровой логистики в современной системе международной торговли. Особое внимание уделено сравнению опыта развитых и развивающихся стран в процессе цифровой трансформации. Результаты исследования показывают, что цифровизация способствует повышению эффективности внешней торговли, снижению логистических затрат, расширению экспортного потенциала и ускорению интеграции стран в глобальные цепочки создания стоимости.

Ключевые слова: цифровая экономика, международная торговля, электронная коммерция, искусственный интеллект, Big Data, блокчейн, экспорт, логистика, инновации, экономическое развитие.

This article examines the transformation of international trade in the digital economy and its impact on economic development. The study explores the role of e-commerce, digital platforms, artificial intelligence, Big Data, blockchain technology, and digital logistics in modern international trade. It also compares the digital transformation experiences of developed and developing countries.

The findings indicate that digitalization significantly improves trade efficiency, reduces logistics costs, expands export capacity, and accelerates integration into global value chains.

Keywords: digital economy, international trade, e-commerce, artificial intelligence, Big Data, blockchain, exports, logistics, innovation, economic development.

XXI asrda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi jahon iqtisodiyotida tub o‘zgarishlarni yuzaga keltirdi. [1] Internet infratuzilmasining kengayishi, elektron tijorat platformalarining ommalashuvi, sun’iy intellekt (Artificial Intelligence), blokcheyn, bulutli texnologiyalar (Cloud Computing) va katta ma’lumotlar (Big Data) kabi innovatsiyalar xalqaro savdo mexanizmlarini tubdan o‘zgartirmoqda. Natijada an’anaviy savdo usullaridan raqamli savdo modeliga o‘tish jarayoni tezlashmoqda.

Raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy tizimning muhim tarkibiy qismiga aylanib, ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish, logistika, moliya va xalqaro savdo sohalarining samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Jahon banki, Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi (IMF), Jahon Savdo Tashkiloti (WTO) va OECD ma’lumotlariga ko‘ra, [2] raqamlashtirish jarayoni davlatlarning xalqaro raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

So‘nggi yillarda Amazon, Alibaba, eBay, Shopify, JD.com, Mercado Libre kabi elektron tijorat platformalarining rivojlanishi xalqaro savdo geografiyasini kengaytirib, kichik va o‘rta biznes subyektlari uchun ham global bozorlarga chiqish imkoniyatini yaratdi. Shu bilan birga, blokcheyn asosidagi to‘lov tizimlari, elektron bojxona xizmatlari va aqlli logistika tizimlari transchegaraviy savdo xarajatlarini kamaytirishga xizmat qilmoqda.

COVID-19 pandemiyasi davrida ham raqamli savdoning ustunliklari yaqqol namoyon bo‘ldi. Ko‘plab mamlakatlarda elektron tijorat hajmi keskin oshdi, masofaviy xizmatlar rivojlandi va biznes jarayonlari raqamli platformalarga ko‘chdi. Bu esa raqamli transformatsiyaning iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashdagi muhim rolini yana bir bor tasdiqladi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi raqamli iqtisodiyot sharoitida xalqaro savdoning transformatsiyasini ilmiy jihatdan tahlil qilish, zamonaviy raqamli texnologiyalarning tashqi savdo samaradorligiga ta’sirini baholash hamda O‘zbekiston uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Raqamli iqtisodiyot va xalqaro savdo bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar so‘nggi o‘n yilliklarda iqtisodiyot fanining eng dolzarb yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Raqamli transformatsiya jarayonlari nafaqat iqtisodiy o‘sishga, balki xalqaro savdo tizimining institutsional va texnologik rivojlanishiga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda.

Don Tapscott o‘zining “The Digital Economy” [3] asarida raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish va savdo jarayonlarini tubdan o‘zgartirayotganini ta’kidlaydi. Muallifning fikricha, raqamli platformalar bozor ishtirokchilari o‘rtasidagi axborot almashinuvini tezlashtirib, tranzaksiya xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi.

Erik Brynjolfsson va Andrew McAfee esa “The Second Machine Age” [4] kitobida sun’iy intellekt, avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalar global iqtisodiyotning yangi rivojlanish bosqichini boshlab berganini qayd etadi. Ularning fikricha, innovatsion texnologiyalar xalqaro savdoda samaradorlikni oshirish bilan bir qatorda yangi biznes modellarining shakllanishiga ham xizmat qiladi.

OECD va Jahon Savdo Tashkiloti (WTO) hisobotlarida raqamli savdo global qiymat zanjirlarining ajralmas qismi sifatida baholanadi. [5] Xususan, elektron tijorat platformalarining rivojlanishi eksport qiluvchi korxonalar sonining ortishiga, logistika tizimlarining optimallashuviga hamda transchegaraviy savdo xarajatlarining kamayishiga olib kelgani ta’kidlanadi.

UNCTAD tadqiqotlarida [6] elektron tijoratning rivojlanishi rivojlanayotgan mamlakatlar uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratishi bilan birga, raqamli tafovut (digital divide), kiberxavfsizlik, ma’lumotlarni himoya qilish va raqamli infratuzilma yetishmovchiligi kabi muammolarni ham yuzaga keltirishi qayd etilgan.

Umuman olganda, mavjud ilmiy adabiyotlar raqamli iqtisodiyot xalqaro savdo tizimining transformatsiyasida hal qiluvchi omilga aylanganini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, mamlakatlarning

ushbu jarayondan samarali foydalanishi raqamli infratuzilma, innovatsion siyosat, inson kapitali va davlat boshqaruvi sifatiga bevosita bog‘liq ekanligi ko‘rsatib o‘tiladi.

Mazkur tadqiqotda raqamli iqtisodiyot sharoitida xalqaro savdoning transformatsiyasi hamda uning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri kompleks yondashuv asosida tahlil qilindi. Tadqiqot davomida analitik, qiyosiy, statistik va deskriptiv tahlil usullaridan foydalanildi.

Tadqiqotning empirik bazasini Jahon banki (World Bank), Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi (IMF), Jahon Savdo Tashkiloti (WTO), OECD, UNCTAD, International Trade Centre (ITC), Statista va UN Comtrade ma’lumotlari tashkil etdi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot va xalqaro savdo bo‘yicha nufuzli ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlarning hisobotlari hamda zamonaviy akademik adabiyotlar o‘rganildi.

Tahlil jarayonida elektron tijorat hajmi, raqamli xizmatlar eksporti, internet foydalanuvchilari ulushi, logistika samaradorligi va xalqaro savdo hajmi o‘rtasidagi bog‘liqlik baholandi. Natijalar grafik, jadval va qiyosiy tahlillar yordamida umumlashtirildi.

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda xalqaro savdoning eng muhim rivojlanish omillaridan biri hisoblanadi. So‘nggi o‘n yillikda internet texnologiyalarining kengayishi, elektron to‘lov tizimlarining rivojlanishi va logistika infratuzilmasining takomillashuvi natijasida transchegaraviy savdo sezilarli darajada oshdi.

UNCTAD ma’lumotlariga ko‘ra, [7] global elektron tijorat bozori 2024-yilda 30 trillion AQSh dollaridan ortiq hajmga yetgan. Ushbu ko‘rsatkich raqamli platformalarning xalqaro savdodagi ulushi tobora ortib borayotganini ko‘rsatadi.

An’anaviy savdo modelida ishlab chiqaruvchi, distribyutor, ulgurji va chakana savdo bo‘g‘inlari mavjud bo‘lsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida ishlab chiqaruvchi iste’molchiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri chiqish imkoniyatiga ega bo‘ldi. Bu esa tranzaksiya xarajatlarini kamaytirib, mahsulot narxining pasayishiga va raqobatbardoshlikning oshishiga xizmat qilmoqda.

Elektron tijorat platformalari, jumladan Amazon, Alibaba, Shopify va eBay millionlab korxonalar uchun xalqaro bozorlarga chiqish imkonini yaratmoqda. Ayniqsa, kichik va o‘rta biznes subyektlari raqamli platformalar orqali eksport geografiyasini kengaytirishga muvaffaq bo‘lmoqda.

Sun’iy intellekt xalqaro savdo tizimida talabni prognozlash, narxlarni optimallashtirish, logistika yo‘nalishlarini rejalashtirish va mijozlar xulq-atvorini tahlil qilishda keng qo‘llanilmoqda. Katta ma’lumotlar (Big Data) texnologiyasi esa real vaqt rejimida millionlab operatsiyalarni tahlil qilish imkonini beradi. [8]

Blokcheyn texnologiyasi xalqaro to‘lovlarning xavfsizligini oshirish, kontraktlarni avtomatlashtirish va yuklarning harakatini kuzatishda muhim vositaga aylanmoqda. [9] Natijada xarajatlar kamaymoqda.

1-jadval

Jahon elektron tijorat bozori hajmi 2020-2024 yillar (Muallif tomonidan UNCTAD va Statista ma’lumotlari asosida tuzildi)

Yil	Hajmi (trln. AQSh dollari)
2020	21.5
2021	24.0
2022	26.7
2023	28.9

Manba. statista.com

Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, so‘nggi besh yil davomida elektron tijorat hajmi qariyb 42 foizga oshgan. Bu esa iste’molchilar va korxonalarning raqamli savdoga bo‘lgan ishonchi ortib borayotganini ko‘rsatadi. Elektron savdo nafaqat ichki bozorlarda, balki xalqaro savdoda ham muhim rol o‘ynamoqda.

2-jadval

Ayrim mamlakatlarning raqamli iqtisodiyot rivojlanish ko‘rsatkichlari (muallif tomonidan tuzildi.)

Mamlakat	Internet foydalanuvchilari (%)	Elektron tijorat ulushi (%)	Raqamli xizmatlar eksporti (mlrd.$)
AQSh	97	22	685
Xitoy	78	34	410
Janubiy Koreya	98	30	118
Singapur	96	28	95
O‘zbekiston	83	7	2.5

Manba. ITC. *SME Competitiveness Outlook.*

Jadval ma’lumotlari rivojlangan davlatlarda raqamli iqtisodiyot yuqori darajada shakllanganini ko‘rsatadi. AQSh va Janubiy Koreyada internetdan foydalanish darajasi deyarli 100 foizni tashkil etadi. Xitoy esa elektron tijorat hajmi bo‘yicha dunyoda yetakchi o‘rinlardan birini egallaydi.

O‘zbekistonda ham raqamlashtirish jarayoni jadallashayotgan bo‘lsa-da, elektron tijorat va raqamli xizmatlar eksportining ulushi hali rivojlangan mamlakatlarga nisbatan pastligicha qolmoqda. Bu esa mazkur yo‘nalishda katta o‘sish salohiyati mavjudligini anglatadi.

Tadqiqot natijalari quyidagi muhim xulosalarni ko‘rsatdi:

- -raqamli texnologiyalar xalqaro savdo xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi;
- -elektron tijorat kichik va o‘rta biznes uchun yangi eksport imkoniyatlarini yaratadi;
- -sun’iy intellekt va Big Data savdo operatsiyalarining samaradorligini oshiradi;
- -blokcheyn xalqaro tranzaksiyalarning shaffofligi va xavfsizligini ta’minlaydi;
- -raqamli logistika yetkazib berish muddatlarini qisqartiradi;
- -davlatlarning raqamli infratuzilmasi xalqaro raqobatbardoshlikning muhim omiliga aylanmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli iqtisodiyot zamonaviy xalqaro savdo tizimining eng muhim rivojlanish omillaridan biriga aylangan. Raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi xalqaro savdo jarayonlarini soddalashtirib, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, logistika tizimlarini optimallashtirish hamda korxonalar uchun yangi eksport imkoniyatlarini yaratishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, elektron tijorat platformalari, sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), blokcheyn va bulutli texnologiyalar xalqaro savdoning samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, rivojlangan davlatlar raqamli transformatsiyani iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishiga aylantirish orqali global bozorlarda o‘z raqobatbardoshligini mustahkamlagan. AQSh, Xitoy, Janubiy Koreya va Singapur kabi davlatlar elektron tijorat, raqamli xizmatlar eksporti va innovatsion infratuzilmaga yo‘naltirilgan investitsiyalar hisobiga xalqaro savdoda yetakchi o‘rinlarni egallab kelmoqda.

Shuningdek, tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning kichik va o‘rta biznes subyektlari uchun ham muhim imkoniyatlar yaratishini tasdiqladi. Raqamli platformalar orqali korxonalar vositachilarsiz xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatiga ega bo‘lib, eksport geografiyasini kengaytirishi va yangi iste’molchilarni jalb qilishi mumkin.

Biroq raqamli transformatsiya jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, kiberxavfsizlik tahdidlari, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish, raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, malakali IT mutaxassislar yetishmasligi hamda davlatlar o‘rtasidagi raqamli tafovut xalqaro savdo rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish faqat texnologik emas, balki institutsional va huquqiy islohotlarni ham talab qiladi.

O‘zbekiston uchun ushbu tadqiqot quyidagi xulosalarni beradi. Mamlakatda so‘nggi yillarda raqamlashtirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilayotgan bo‘lsa-da, xalqaro savdoda raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasini yanada oshirish zarur. Ayniqsa, elektron tijorat eksportini kengaytirish, logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda raqamli xizmatlar eksportini rivojlantirish iqtisodiy o‘sishning muhim manbalaridan biri bo‘lishi mumkin.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- -elektron tijorat eksportini qo‘llab-quvvatlovchi milliy platformalarni rivojlantirish;
- -eksport qiluvchi korxonalar uchun yagona raqamli bojxona va logistika tizimini yaratish;
- -sun’iy intellekt va Big Data texnologiyalarini tashqi savdo boshqaruviga keng joriy etish;
- -blokcheyn asosidagi elektron hujjat aylanishi va xalqaro to‘lov tizimlarini rivojlantirish;
- -kichik va o‘rta biznesning xalqaro elektron platformalarga chiqishini moliyaviy va institutsional jihatdan qo‘llab-quvvatlash;
- -raqamli infratuzilmaga davlat va xususiy investitsiyalar hajmini oshirish;
- -IT mutaxassislarini tayyorlash hamda raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish bo‘yicha maxsus dasturlarni kengaytirish;
- -xalqaro raqamli savdo standartlarini milliy qonunchilikka bosqichma-bosqich integratsiya qilish;
- -kiberxavfsizlik tizimlarini kuchaytirish va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish;
- -Jahon Savdo Tashkiloti (WTO), OECD va UNCTAD bilan raqamli savdo yo‘nalishidagi hamkorlikni kengaytirish.

Umuman olganda, raqamli iqtisodiyot xalqaro savdoning kelajakdagi rivojlanishida hal qiluvchi omillardan biri bo‘lib qoladi. Mazkur yo‘nalishda samarali davlat siyosatini amalga oshirish O‘zbekistonning global iqtisodiyotdagi raqobatbardoshligini oshirish, eksport salohiyatini kengaytirish va barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Tapscott, D. *The Digital Economy*. McGraw-Hill, 1996.
2. WTO. *World Trade Statistical Review 2024.*
3. Tapscott, D. *The Digital Economy.*
4. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. *The Second Machine Age.*
5. OECD Digital Economy Outlook, 2024.
6. UNCTAD. *Digital Economy Report 2024.*
7. UNCTAD. *Digital Economy Report 2024.*
8. OECD. *Measuring the Digital Transformation.*
9. World Bank. *Digital Development Report.*
10. statista.com
11. ITC. *SME Competitiveness Outlook.*